

אירוח עודד וולקשטיין

“כל אדם נושא בחובו חדר. עובדה זו אפשר להוכיחה אפילו בעזרת חוש השמע. כשמישהו הולך מהר ואתה מקשיב, נניח בלילה, כשהכל שקט סביב, אתה שומע למשל חריקת ראי שלא הוצמד כראוי.”

(פרנץ קפקא, “מחברות האוקטבו”. מגרמנית: שמעון זנדבנק)

כל אדם נושא בחובו חדר? אז אולי תכניס אותי?

לא, בוודאי שלא. אתה אינך נוהג לארח.

עיניי פונות אליך, אבל אתה לעולם אינך פנוי. מבטי משתדל אצל פקיד הקבלה, ונענה בכל החדרים תפוסים. גם הלילה לא תארח אותי. אני חוטף מידיו של הפקיד את רשימת האורחים, מציץ ונחרד: שמי תופס את כל החדרים. אינך פנוי כי אין בכך מקום פנוי ממני. אינך פנוי כי ראיתי אותך.

מבטנו על הזולת תמיד מקדים אותנו. הוא חש לעיניו של האחר, אבל עוד לפני כן הוא נבהל מן החשכה התולה ביניהן. בין שתי עיניו של האהוב פעורה תמיד עין שלישית, שאינה רואה אותנו. מבטנו מתנפל על החושך הזה, חוצב בו את תווי פנינו. עינינו מפלבלות בכל החדרים, משכימות אותם לזכור אותנו. במבטו של האוהב מקופלת תמיד חוצפתו של המטייל, המרחיק עד לנידח שבנקיקים כדי לחרות את שמו על-גבי הסלע. אתה מבקש לנוח מפניי, אבל אני שכיח בכל שיכחותיך. בכל שתבקש להיעלם, אני כבר הייתי. עקבותיי יארכו לצעדיך כשרידיה הטריים של מדורה, ובעל-כורחך תדע שאהבת אותי גם במקום הזה.

מבטנו על הזולת מקדים אותנו כדרך שהברק קודם לרעם. ראשית רואים ואחר כך שומעים. אבל לאחר שענינו השיגו את הזולת, אחרי ששיננו את מפתחותינו לכל המנעולים וטמנו את מכתבינו תחת כל הכריות, מה נותר לה לאוזן, המשרכת את דרכה, אטית ומאחרת, מבקשת לשמוע לה ולכל מטענה חדר ללילה? פיו של האהוב חתום בשמנו, ואינו משמיע כלום. אנחנו מטלטלים את השערים, אבל מבטנו כבר שימן אותם בטביעותיו והם אינם משיבים אפילו חריקה. החדר מלא עד אפס הַד, עד אין חדר. מי שראה את אוהבו בצלמו ימתין לשווא לתשובתה של המרצה. הפנים המחזירות לנו את בבואתנו סותתו במפסלת בהלתנו הגסה – הן לעולם קשות

ואטומות. אדם מסובב את המקדש שהקים לשמו, הלילה מתארך עליו ואוזנו כרויה לאות חיים – רחש צעדים, קול חריקה. לשווא. אין בעולם בדידות כזאת.

“כל אדם נושא בתוכו חדר. עובדה זו אפשר להוכיחה אפילו בעזרת חוש השמע”, ומכל מקום לא בעזרת חוש הראייה. אין עוד בדידות כזאת, כי מי שקָטב את אהובו בדמותו אפילו אינו עובר-אָרַח. אין לו אָרַח לעבור בו. כי אָרַח – דרך – הוא מכפלת הזמן במהירות. משמע, שמיעה: “כשמישהו הולך מהר ואתה מקשיב, נניח בלילה...”. מישהו הולך בחדרו – ניחא. אבל הולך מהר? כלומר, לא פוסע במתינות בין כותלי החדר, אלא צועד ממש – כאילו באמת הלך בדרך, כאילו ביתו היה רחוב? מישהו הולך בחדרו כאילו יש לו לאן ללכת. כאילו הוא הולך ומתרחק, עוד מעט וייעלם מן העין. מי אינו מכיר את הפחד הזה: המעגלים הספונים, הכפותים למרותו של המבט נשמעים פתאום לְאָרַח. האהוב חָדַל לְמַנּוֹת את הברות שמנו בפסיעותיו המדודות. הוא הולך מהר, פורץ את סודנו לרשות הרבים מבלי שייצא מחדרו. בקפֶזון צעדי הוא פורע את זְכָרְנו. אצה לו הדרך למקום שבו יוכל לשכוח אותנו.

ולארח אותנו. אם תהיה לו הדרך הזאת, הזולת יוכל לארח אותנו בעיקולה: אָרַח הוא פיתולו של אָרַח – הלך בדרך. אבל כדי להציע אָרַח תחת מהירותו של ההולך, יש להקדיש לו זמן. אני שומע אותך הולך מהר, הולך ממני. או, מוטב – צעדיך הנמהרים ערוכים כבר על סף השמע שלי, נדחקים להיכנס. האם אקדיש להם את השעה שבה יוכלו להישמע? האם אפרוש לרגליך את השקט הנפער בחדרי כאשר אתה הולך, השקט הדולק כאוזן בעקבות מהירותך? האם אעניק לך את הלילה, שלאורכו תוכל לעזוב אותי, שבקצהו תוכל לארח אותי?

אתה הולך מהר, ואני מְחָשֵׁב לשמוע אותך. אוזני הכרויה לצעדיך כואבת, אני שומע בה את הולם הדופק המואץ. פעימותיו מכפילות את מהירותך. אני מחשב לשמוע אותך: לילה כפול מהירות. אני שומע לך דרך, מה? אמרת משהו? היה נדמה לי ששמעתי משהו, אולי רק “חריקת ראי שלא הוצמד כראוי”.

הראי שלא הוצמד כראוי נפרד מן הקיר, ומגלה בטון מסוייד לבן. ידעתי שְלֵשׁ אתה הולך. כל העמל הזה: אפילו את הרצפה ציפיתי במראות! עכשיו הן נעתקות ממקומן, ואת לובן האריחים הצצים מתחתן אני כבר לא רואה. אני שומע אותו בקול ציוצן של המראות שלא הוצמדו כראוי, כאילו הבית נמלא פתאום עכברים. מהירותך אורחת בלילי: ככלות הכל אלה אריחיי שאתה מתארח בהם, מאריך בהם את השקט הזה מסביבנו. המראות שלא הוצמדו כראוי מוטלות כעת בין האריחים, מרווחים לבנים פושטים בין הרסיסים. אריח על גבי לבנה ולבנה על גבי אריח הוא אורח כתיבתם של כמה מפרקי השירה שבמקרא: רווח כנגד כל חלק כתוב. אריח כנגד כל ראי. המראות שלא הוצמדו כראוי – כדרך שרואים – עוזבות את הכתלים כדרך ששומעים. אני נעלם מפניך שהפכו עולם, נאלם מפין שנפתח לְדֶרֶךְ. אני נשכח בחללים המתרווחים בין טוריך, אורח בדרך העולם – אורחא דעלמא, שהיא דרך כל הארץ, משמע מיתה. משמע אני שומע, חריקה.

הראי נוטה מן הקיר והאורח נוטה ללון בלילה הלבן הנקווה מאחוריו. הלילה שבמהלכו לא עצמתי עין ולא ראיתי דבר מלבד חשכה, הלילה שבו מחקתי את דיוקני מן הקיר במהירות צעדיך, הלילה שכריתי ללכתך. הלילה ששמעתי את שמי מתארח אריח על גבי לבנה ולבנה על גבי אריח עד שהבנתי כי כעת אתה מדבר אלי, כי דלתך היא החורקת. כי ראשית השירה בשקט שערכתי למהירותך, שְׁאַרְחָתִי לשיכחתי מן העולם והארכתי בה מבלי למהר. כי לידת המוסיקה בחריקה.

החריקה שמבשרת כי אתה פנוי ממני. אני שומע בה, שפניך נפתחות. אני יכול להיכנס, אבל שוב אינני צריך לכך. אתה כבר מארח את פעמי הנמוגים, מציע תחתם את הד פסיעותיך, בוכה עליהם בחריקות. או שמא אני הוא זה שמתרחק במהירות, מכפיל את צעדיי לאורכו של הלילה שלך, מתאבל על הליכתך בציצים? "האומנם זמרה היא בכלל? ושמא אינה אלא צפצוף? ולצפצוף הרי כולנו יודעים, זו המיומנות המיוחדת של עמנו, ולאמיתו של דבר אין היא מיומנות כלל, אלא דרכנו להודיע שאנחנו חיים." (פרנץ קפקא, "הזמרת יוֹפִינָה או עם העכברים". מגרמנית: אילנה המרמן).